

factori sociopolitici precum structura instituțională a protecției sociale și rata participării femeilor în activitate de muncă sunt factori ce influențează mărimea relativă a cohortelor și, implicit, a fertilității.

Cel mai interesant și original studiu aparține lui Chris Girard (Florida International University) și se intitulează: *Age, Gender and Suicide: A Cross National Analysis* (Vârsta, sex și sinucidere: o analiză trans-națională). În condițiile în care studiul sinuciderii se află încă sub influența covârșitoare a abordării macrosociologice a lui E. Durkheim, teoria propusă de Chris Girard are mai multe ambiții: 1. să unească abordările sociologice și psihologice despre sinucidere; 2. plecând de la bazele microsociologice să ia în considerație influențele dezvoltări macroeconomice asupra sinuciderii. O primă asumție a teoriei este că sinuciderea este un răspuns la acele evenimente ale vieții ce periclitează conceptul de „sine”. Suicidul este o eliberare dintr-un conflict în care persoanei îi este negat un aspect esențial din ceea ce ea crede că este, având în același timp o importantă funcție simbolică („identitatea amenințată este o parte a „sine”-lui, viața mea nu poate continua fără această identitate”). Apărarea „sine”-lui este susținută de „motivul consistenței „sine”-lui, de încercarea de salvare a imaginii de sine. În cadrul acestei imagini există elemente ce pot conduce la suicid mai mult decât altele. Astfel, o identitate alcătuită din componente orientate spre performanță (competențe, aptitudini, talente, realizări) va fi mai ușor afectată chiar de evenimente minore decât o identitate intrinsecă („așa sunt eu!”).

Un alt concept cheie al teoriei propuse este cel de „carieră psihologică” — o serie de imagini despre sine — prezente, trecute și viitoare — ce corespund pașilor pe o scară a succesului bazată pe „realizări” (p. 554). Carierele psihologice pot fi: ocupaționale, maritale sau parentale. Potrivit autorului, în societatea industrială în ciuda implicării crescânde a femeii în piața muncii rolurile și carierele psihologice ale femeilor sunt predominant parentale, în timp ce rolurile și carierele psihologice ale bărbaților sunt indeosebi ocupaționale (rolurile ocupaționale sunt ocupate pe bază de competiție și ierarhizate după remunerație, autoritate și prestigiu). Datorită acestei diviziuni a rolurilor și amenințărilor specifice fiecărui rol există perioade diferite de nesiguranță sporită a identității femeilor și bărbaților. Declinul instituțiilor tradiționale și dezvoltarea economică au determinat creșterea numărului de cariere psihologice orientate spre performanță. Chris Girard arată că dezvoltarea economică determină distribuția cazurilor de sinucidere pe categorii de vârstă.

Robert W. Whiter (Indiana University, Indianapolis) prezintă un studiu despre cauzele violenței din Irlanda de Nord și a reliabilității datelor publicate în ziare privitoare la numărul victimelor. Concluzia studiului este că, deși datele din ziare pot constitui măsurări valide ale violenței politice, ele nu garantează o examinare completă a dinamicii ei.

„American Sociological Review” mai conține cercetarea *After Minimalism: Transformations of State Bar Associations from Market Dependence to State Reliance, 1918 to 1950* (După minimalism: Transformarea barourilor de la dependența de piață la sprijinul de stat) realizată de Terence C. Halliday (University of Chicago), Michael J. Powell (University of Auckland), Mark W. Granfors (American Bar Foundation), cercetare de sociologia organizațiilor ce poate fi inclusă în paradigma de „ecologie a populației”.

Sumarul revistei se încheie cu studiul *Occupational power, state capacities, and the Diffusion of Licensing in the American States: 1890 to 1950* (Putere ocupațională, capacități de stat și difuziunea licențelor în statele americane: 1890–1950), studiu realizat de Xueguang Zhou (Cornell University).

29.XII.1993

Liviu Chelcea

ARTHUR B. SHOSTOK, *Sociologia aplicată și mișcarea muncitorească — avantaje reciproce* în „Journal of Applied Sociology”, vol. 9, 1992

În SUA mișcarea muncitorească și sociologia și-au împletit activitățile în așa fel încât avantajele să apară de ambele părți. Astfel, sociologilor li s-au oferit informații specifice mișcărilor sau problemelor sindicatelor, în vreme ce aceștia au oferit asistență de specialitate mișcării sociale americane și celei muncitorești internaționale.

Un număr mare de sociologi americani au elaborat o serie de lucrări în urma studiului asupra mișcării sindicale. Studiile analizează problemele legate de: liderii sindicali, crearea unui-

nilor sindicale, luarea deciziilor, tipologia membrilor sindicali, conștiința de sine a clasei sindicale, feminismul în mișcarea sindicală. De asemenea, un număr mare de lucrări oferă strategia de evoluție a mișcării sindicale.

Inspirat de aceste lucrări Arthur B. Shostok autorul articolului *Sociologia aplicată și mișcarea muncitorească — avantaje reciproce* înfățișează o gamă largă de roluri ce pot fi interpretate de sociologi, roluri de intervenție și de consultare. În opinia lui, de pildă, sociologia ar putea să-i ajute pe angajați și pe membrii sindicali să învețe secretele cercetării rețelelor organizate, ar putea elabora un studiu al interconexiunilor mascate dintre deținătorii de putere în cadrul companiilor, pot înfățișa o serie de puncte slabe la nivelul puterii, unde se pot exercita presiuni în folosul sindicatelor, în vederea organizării campaniilor și grevelor.

Dar în ultima vreme, puțini sindicaliști par a înțelege rolul sociologilor, din două motive :

1. Oficialitățile sindicale tind să folosească aceste cercetări în vederea asigurării unui *feed-back* legat de propunerile contractuale. În aceeași ordine de idei, prognozarile sunt neglijate : puțini lideri sindicali gândesc mai departe de perioada pentru care sunt aleși, iar când o fac au în vedere numai perspectiva realizării lor.

2. Eforturile singulare ale unor sociologi, conduc la erori în întocmirea, codificarea și analiza instrumentelor sale de lucru (chestionare). Alte greșeli ale sociologilor angajați în vederea unor sondaje sunt : discuțiile în jargon : subestimarea eforturilor anterioare ale clientului ; uneori denaturează rezultatele pentru a-și flata clientul : nerespectarea perioadei necesare (contractuale) efectuării cercetării ; refuzul de a accepta sfaturile clienților.

În vederea eliminării acestor neajunsuri și implicit pentru credibilitatea cercetării sociologice în sfera mișcării muncitorești, autorul articolului avansează câteva sfaturi : comunicarea datelor să se facă într-un limbaj accesibil : sociologul să fie interesat de rezultatele subiectului cercetat : cheltuielile să fie limitate : să fie prudent (sociologul) în exprimare pentru a nu submina autoritatea liderului : să trateze totul ca drept de proprietate : să fie consecvent cu descoperirile sale, când este atacat de cei ce sunt amenințați de concluziile lui.

Pentru moment problemele ce suscită interesul sindicaliștilor americani sunt :

1. aflarea unor repere legate de nesiguranța viitorului lor, determinată de vehicularea conceptului „America post-muncitorească” — etapă ce presupune o angajare redusă a oamenilor în muncă, ca urmare a cibernetizării.

În această direcție viitorologii s-au arătat interesați atât de problemele de muncă, de dinamică culturală, cât și de elaborarea unor metodologii inteligibile, ce pot fi aplicate de membrii de sindicat, după încetarea serviciilor sociologului. Dintre aceste metodologii se menționează : analiza impactului încrucișat, serierea de scenarii, extrapolarea unor concluzii, exerciții de reprezentare.

2. Fenomenul fuzionărilor organizaționale. În SUA, în ultimii 10 ani, se arată în articol, s-au înregistrat mai multe fuzionări, decât de la sfârșitul celui de-al doilea război mondial până acum. În legătură cu acest fenomen sunt vehiculate două păreri. Scepticii, sunt îngrijorați de faptul că cei ce fuzionează contribuie la diminuarea importanței membrului de sindicat prin sporirea autorității centrale. Pe de altă parte, adepții uniunii pun accentul pe beneficiile de care ar putea profita membrii organizațiilor, beneficii bazate pe economisirea resurselor bănești, dar și energetice — prin orientarea spre noi forme organizatorice.

În soluționarea acestei probleme, sociologii, pot sprijini ambele părți, în perspectiva unei fuziuni, mediind procesul pre și postfuziune. Ei ar putea pregăti directive detaliate în vederea analizării raționale a procesului, precum și în vederea restructurării și revitalizării produsului hibrid. Tot în această direcție un ajutor discret ar consta în asigurarea sindicatelor că interesele majore ale membrilor de sindicat nu neglijează lupta dintre lideri.

În altă ordine de idei, se arată în articol, sociologii pot contribui, prin cercetările lor, la lămurirea situațiilor prezente și a consecințelor acestora asupra organizațiilor muncitorești.

În încheierea articolului sunt enumerate câteva subiecte incitante în opinia autorului, pe care doar sociologia le-ar putea aborda : lămurirea problemei legate de organizarea conducerii sindicale ; problema democrației în cadrul oligarhiilor : stimularea inovației și creativității în organizațiile convenționale supuse unor presiuni.

Cu aceste propuneri, se poate considera că, după patruzeci de ani de cercetare și colaborare efectivă cu mișcarea muncitorească organizată, autorul predă ștafeta „ținerii gărzii”, pentru a continua cercetările într-un domeniu actual și interesant, prin dinamism, cum sunt organizațiile muncitorești.